

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1909.   Andra Kammaren.   N:o 20.

Tisdagen den 2 mars.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 23 och den 24 nästlidna februari.

§ 2.

Herr statsrådet *Roos* aflämnade Kungl. Maj:ts propositioner: angående afgift för inrikes postanvisning och postförskott å högre belopp än 500 kronor; och angående anslag till fortsättning af statsbanorna Morjärv—Lappträsk, Bastuträsk—Skellefteå—Kallholmsfjärden, Östersund—Ströms vattudal (Ulriksfors) samt Järna—Norrköping m. m.

Nämnda propositioner bordlades på begäran.

§ 3.

Föredrogos hvar för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord hvilande propositioner; och hänvisades därvid till det särskilda utskott, Riksdagen beslutat tillsätta, Kungl. Maj:ts propositioner:

med förslag till lag om reglering af prästerskapets aflöning m. m.; och

med förslag till ekklesiastik boställsordning.

Till statsutskottet öfverlämnades härefter Kungl. Maj:ts propositioner:

angående tilläggspension åt f. d. rektorn Jakob Persson;

angående tillägg till föreslagen ny stat för landsarkiven; och

angående försäljning af mark från komministersbostället 1 mantal krono Käfsjö stom n:o 3 i Käfsjö socken.

§ 4.

Efter föredragning härupå af statsutskottets memorial n:o 34, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut angående Kungl. Maj:ts framställning om uppförande af en byggnad för vissa kontor inom

järnvägsstyrelsen, blef den uti memorialet föreslagna voteringspropositionen af kammaren godkänd.

§ 5.

Föredrogos, men blefvo ånyo lagda på bordet statsutskottets utlåtanden n:is 35, 36 och 37 samt Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2.

§ 6.

Herr *Beckman* aflämnade en motion, n:o 199, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående af Kungl. Maj:t fastställda tariffer för rabattbiljetter å vissa järn- och spårvägar m. m.

Ifrågavarande motion bordlades.

Vidare aflämnades af herr *Åkerlund* en motion i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående lönereglering för fögderiförvaltningen.

Denna motion, som erhöll ordningsnumret 200, blef på begäran genast hänvisad till statsutskottet.

Slutligen afgaf herr *Ström* i Transtrand en af honom med flere underskrifven motion, n:o 201, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af odlingslägenheter å kronoparker och öfverloppsmarker i de sex nordligaste länen.

Sistnämnda motion blef bordlagd.

§ 7.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelser:

dels till Konungen, n:o 20, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående beviljande af anslag för utvidgning af inseglingstrännan till Trelleborgs hamn,

och dels till fullmäktige i riksgäldskontoret, n:o 21, angående anslag för utvidgning af inseglingstrännan till Trelleborgs hamn.

Vidare anmälades och godkändes bevillningsutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 22, till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tullverkets och varuemottagares ömsesidiga rättigheter och skyldigheter i fall, då tullavgift för inkommen vara oriktigt uppdebiterats m. m.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Christiernson</i>	under 6 dagar fr. o. m. den 2 mars,
» <i>Borg</i>	» 5 » » 5 »
» <i>Persson</i> i Malmö ...	» 3 » » 4 »
och » <i>Byström</i>	» 2 » » 3 »

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3.30 e. m.

In fidem

Per Cronvall.

Onsdagen den 3 mars.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 25 nästlidna februari.

§ 2.

Herr statsrådet greve *Hamilton* aflämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

angående försäljning af en till förra militiebostället Norra Trättelanda i Göteborgs och Bohus län hörande lägenhet;

angående försäljning till staden Göteborg af en inom säteriet Sannegårdens ägor å stadens område belägen, kronan tillhörig färjplats, kallad Sörhallen, jämte tillhörande väg;

angående försäljning af lägenheter från förra militiebostället Stora Ryland n:o 1 i Göteborgs och Bohus län;

angående försäljning af lägenheter från förra militiebostället Emmitslöf n:is 1 och 2 i Kristianstads län;

angående försäljning af lägenheter från förra militiebostället Bjuf n:o 3 i Malmöhus län;

angående försäljning af lägenheter från förra militiebostället Erikstorp n:is 2 och 3 i Kristianstads län;

angående försäljning af ett område från förra sergeantsbostället Virrestad n:is 4 och 7 i Kristianstads län;

angående tilläggs pension åt f. d. förste landtmätaren Alfred Lejdström; och

angående understöd åt landtbruksingeniören N. G. Floréns änka och barn.

Samtliga dessa propositioner blefvo på begäran bordlagda.

§ 3.

Enligt den 27 nästlidna februari fattadt beslut företogos nu val af nio ledamöter och nio suppleanter i det särskilda utskott, Riksdagen beslutat tillsätta; och utsågos därvid till:

Ledamöter:

herr	<i>Byström</i>	med 183 röster,
»	<i>Juhlin</i>	» 183 »
»	<i>Nilsson</i> i Skarhus	» 183 »
»	<i>Persson</i> i Stallerhult	» 183 »
»	<i>Persson</i> i Tallberg	» 183 »
»	<i>Nylander</i>	» 182 »
»	<i>Söderbergh</i> i Karlshamn	» 181 »
»	<i>Forssell</i>	» 114 »
och	» <i>Öberg</i>	» 114 »

Närmast i röstetal kom herr *Hazén* med 71 röster.

Suppleanter:

herr	<i>Berg</i> i Staby	med 166 röster,
»	<i>Olsson</i> i Blädinge	» 158 »
»	<i>Igel</i>	» 122 »
»	<i>Linders</i>	» 118 »
»	<i>Bogren</i>	» 117 »
»	<i>Jonsson</i> i Gumboda	» 117 »
»	<i>Bergman</i>	» 117 »
»	<i>Wilson</i>	» 117 »
och	» <i>Nilsson</i> i Bonarp	» 110 »

Närmast i röstetal kom herr *Kropp* med 75 röster.

Ordningen mellan de suppleanter, hvilka erhållit lika antal röster, bestämdes, sådan den finnes här ofvan angifven, genom lottning.

§ 4.

Vidare företogos, likaledes enligt den 27 februari fattadt beslut, val af ej mindre tjugufyra valmän för utseende af dels fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, dels ock suppleanter för Riksdagens fullmäktige i nämnda bank och kontor än afven sex suppleanter för dessa valmän; och utsågos därvid till:

Valmän:

herr	<i>Danielsson</i>	med 182 röster,
»	<i>Forsberg</i>	» 182 »
»	<i>Hansson</i>	» 182 »
»	<i>Lundgren</i>	» 182 »
»	<i>Persson</i> i Stallerhult	» 182 »
»	<i>Zetterstrand</i>	» 182 »

»	<i>Andersson</i> i Bråborg	med 181 röster,
»	<i>Johansson</i> i Berga.....	» 181 »
»	<i>Larsson</i> i Västerås	» 181 »
»	<i>Palme</i>	» 181 »
»	<i>Ahlstrand</i>	» 180 »
»	<i>Andersson</i> i Skifarp	» 179 »
	friherre <i>Bonde</i>	» 179 »
	herr <i>Nilsson</i> i Bonarp	» 177 »
»	<i>Nilsson</i> i Skärhus	» 176 »
»	<i>Yennersten</i>	» 125 »
»	<i>Vahlquist</i>	» 117 »
»	<i>Borg</i>	» 115 »
»	<i>Ekman</i> i Göteborg	» 115 »
»	<i>Kronlund</i>	» 115 »
»	<i>Leksell</i>	» 115 »
»	<i>Lundström</i>	» 115 »
»	vice talmannen <i>Staaff</i>	» 115 »
och	» <i>Thylander</i>	» 115 »

Närmast i röstetal kom herr *Kjellberg* med 78 röster.

Suppleanter:

	herr <i>Rune</i>	med 150 röster,
»	<i>Olsson</i> i Bladinge	» 148 »
»	<i>Gunnarsson</i>	» 146 »
»	<i>Olausson</i>	» 116 »
»	<i>Gustafsson</i> i Vi	» 116 »
och	» <i>Neiglick</i>	» 114 »

Närmast i röstetal kom herr *Jonsson* i Hå med 39 röster.

Mellan herrar *Olausson* och *Gustafsson* i Vi anställdes lottning för bestämmande af den ordning, hvori de borde såsom suppleanter ingå; och utföll lottningen med den ordningsföljd, här ofvan angifvits.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag angående de i näst föregående paragrafer omförmälda valen.

§ 6.

Föredrogos hvar för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord hvilande propositioner; och hänvisades därvid till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition angående afgift för inrikes postanvisning och postförskott å högre belopp än 500 kronor.

Till statsutskottet remitterades härefter Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till fortsättning af statsbanorna Morjärv—Lappträsk, Bastuträsk—Skellefteå—Kallholmsfjärden, Östersund—Ströms vattudal (Ulriksfors) samt Järna—Norrköping m. m.

§ 7.

Efter föredragning af de på kammarens bord liggande motionerna hänvisades herr *Beckmans* motion, n:o 199, till kammarens tillfälliga utskott n:o 3, och herr *Ströms* i Transtrand *m. fl.* motion, n:o 201, till statsutskottet.

§ 8.

Föredrogos, men blefvo ånyo lagda på bordet lagutskottets memorial n:o 13 samt utlåtanden n:is 14 och 15.

§ 9.

Å föredragningslistan fanns härefter uppfördt Första Kammarrens protokollsutdrag n:o 107, innefattande delgifning af nämnda kammares beslut i anledning af dess tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 3, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t i fråga om åstadkommande af utredning angående lämpligheten af bestämmelser om ursprungs-beteckning å utländska ägg vid import till Sverige.

Sedan berörda protokollsutdrag blifvit uppläst, beslöt kammaren, på hemställan af herr talmannen, att till behandling företaga detta ärende i samband med föredragning af Andra Kammarrens andra tillfälliga utskotts å föredragningslistan jämväl uppförda utlåtande n:o 1.

§ 10.

Andra Kammarrens tredje tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 3, och första tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 4, som härefter föredrogos, bordlades åter.

§ 11.

Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.

Till afgörande förelåg Andra Kammarrens andra tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 1, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående särskild stämpling å importerade ägg.

I en inom Andra Kammarren väckt motion, n:o 85, som hänvisats till nämnda utskott, hade herr *Nilsson* i Skärhus föreslagit, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t snarast möjligt gå i författning om utredning rörande lämplig bestämmelse därom, att utländska ägg skulle vid importen vara försedda med påstämpladt märke, angifvande det främmande ursprunget, samt vidtaga däraf föranledda åtgärder.

Utskottet hemställde, att Andra Kammarren för sin del ville besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhölle, det täcktes Kungl. Maj:t snarast möjligt gå i författning om utredning rörande lämpliga bestämmelser därom, att utländska ägg skulle vid importen vara försedda med påstämpladt märke, angifvande det främmande ursprunget; och, därest denna utredning skulle gifva

vid handen, att importen af ifrågavarande ägg genom sådan anordning icke skulle i afsevärd grad försvåras, vidtagna däraf föranledda åtgärder.

*Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.
(Forts.)*

Enligt kammarens förut fattade, här ofvan under § 9 antecknade beslut blef nu i sammanhang med detta ärende jämväl företaget till behandling Första Kammarens i samma paragraf omförmälda protokollsutdrag n:o 107.

Genom det af Första Kammaren fattade beslut, som medelst berörda protokollsutdrag blifvit Andra Kammaren delgifvet, hade Första Kammaren bifallit en af kammarens tillfälliga utskott gjord hemställan af enahanda innehåll som Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts hemställan i dess förevarande utlåtande.

Den af sistnämnda utskott afgifna hemställan upplästes, hvar efter ordet på begäran lämnades till:

Herr Karlsson i Göteborg, som anförde: Herr talman, mina herrar! Det föreligger här ett förslag, som jag för min del tror är ägnadt att, om det bifalles, åtminstone i någon mån och kanske icke så oväsentligt fördyra priset på en vara, som ju litet hvar gärna vill använda. Jag tror, att denna synpunkt har af utskottet förbigåtts med alltför lätt hand. Utskottet har väl -- till den slutsatsen kommer jag, då jag ser det namn, som står under betänkandet -- tämligen mycket fäst sig vid denna sak såsom en *ordningsfråga*. Man kan ju icke klandra, att det fordras, att, om man köper en vara, man också skall veta denna varas ursprungsbeteckning. Om man icke kunde befara, att den föreslagna åtgärden skulle komma att fördyra den ifrågavarande varan, skulle jag icke ha något att invända mot förslaget utan anse, att utskottet hade alldeles rätt. Emellertid har utskottet liksom motionären byggt sitt påstående, att den höjning i äggpriset, som skulle blifva en följd af den föreslagna åtgärden, endast skulle blifva obetydlig, på, enligt mitt förmenande, en oriktig förutsättning. Motionären lika väl som utskottet utgår ifrån, att den ifrågavarande stämpeln skulle komma att åsättas äggen i exportlandet. Men jag undrar, om så kommer att blifva fallet. Detta är ju en fråga, som kan vara i viss mån svår att afgöra, om man icke känner till de därmed förbundna förhållandena. Nu lär det emellertid vara så -- ja, jag vågar säga, att det är så, enligt mig lämnade uppgifter från håll, där man är fullt inne i förevarande slag af affärer -- att den export af ägg, som från Ryssland äger rum till Sverige, är, oaktadt vi tycka den vara betydande, dock relativt liten, om man tänker på hela den ryska äggexporten till Europas öfriga länder. Detta gör, att de svenska köparne icke kunna ålägga de ryska exportörerna andra villkor än dem, som gälla vid export till öfriga länder. Nu är det icke vanligt, att de ryska äggen stämplas. Och om man från svenskt håll framställer anspråk därpå, så kommer detta -- det säga åtminstone de, som äro inne i förhållandena -- att verka därhän, att de ryska exportörerna helt enkelt vägra att vara med därom.

När utskottet beräknar kostnaden för stämpelns åsättande, så

*Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.
orts.)*

gör utskottet en jämförelse med hvad stämpling af ägg här i landet går till. Det är emellertid en högst väsentlig skillnad, om sådan stämpel åsättes vid de olika hönserierna inom landet, mot om stämpeln skall åsättas först, sedan varan är förpackad, så att när äggen komma t. ex. till Stockholm skola de först packas upp och hvarje ägg stämplas. I och för sig är det arbete, som därmed är förenadt, icke så litet, utan tager ganska lång tid. Och sedan skola äggen packas ned igen. I båda dessa fall får man äfven taga i betraktande den bräckage, som naturligtvis måste uppstå vid en dylik behandling af en vara sådan som denna. Jag för min del är därför öfvertygad om, att utskottet såväl som motionären ha orätt i sitt påstående, att kostnaden för stämplingen icke blir stor och att sålunda äfven ökningen i äggens pris skulle blifva ganska oväsentlig.

Så är det en annan synpunkt härvidlag, som för mig åtminstone har en ganska stor betydelse. I Danmark lär man i fråga om smör — och antagligen äfven i fråga om ägg, ty förslag om stämpling af ägg har varit före jämväl i Danmark, ehuru det fallit på de ryska exportörernas vägran att underkasta sig det — i Danmark, säger jag, lär man i fråga om smör, enligt hvad som blifvit upplyst vid upprepade tillfällen, gå till väga på det sätt, att man inom landet förbrukar det billigare smöret samt margarin, under det att man exporterar till utlandet det dyrare danska smöret. Härigenom uppstår gifvetvis för landet en ganska afsevärd nationalekonomisk vinst. Nu förefaller det mig, som vi här i Sverige i fråga om ägg gått till väga på samma sätt. Ty de ägg, som kommit från Ryssland, äro betydligt billigare, och dem ha vi här konsumerat; i stället ha vi till andra länder, i första hand England, exporterat våra mera värda ägg. Därigenom tillskyndas landet uppenbarligen en ekonomisk fördel. Jag vill fråga, om det kan vara skäl att lägga hinder i vägen för detta tillvägagående.

Så tillkommer ännu en sak. Det sägs, att dessa ryska ägg äro mindre värda och icke på minsta sätt kunna jämföras med våra. Men, faktiskt är, att för industriens behof och äfven vid matlagning äro dessa ryska ägg ganska användbara, ja, till och med mycket användbara. Och under sådana förhållanden föreligger väl icke något skäl att lägga hinder i vägen för import af desamma.

Det förefinnes dessutom en annan omständighet, som man vid bedömandet af denna fråga nog bör erinra sig. Det har under de senare åren ofta varit på tal, att den måhända bästa af våra exportmarknader just är den ryska. Då kan det ju ifrågasättas, om det är ett alldeles lämpligt steg till utvecklande af våra handelsförbindelser med Ryssland att på detta sätt lägga ett hinder för en exportartikel från rysk sida. Vi kunna nog vara öfvertygade om, att man äfven där med uppmärksamhet följer hvad som vi här i landet företaga oss. Och jag tror icke, att det är lämpligt att vidtaga en åtgärd af denna art, som, såvidt jag kan inse, är ganska öfverflödig och kommer att verka ofördelaktigt för vår egen inhemska marknad. Medgifvas måste ju, att utskottet har affattat

sin kläm synnerligen försiktigt, det är jag den siste att förneka. Men när man väl till Kungl. Maj:t aflåtit en sådan skrivelse, som utskottet föreslagit, kan man icke vara absolut säker på, hvad man får för svar på densamma. Jag skulle vilja säga, att Kungl. Maj:t nästan skulle kunna vara färdig att utbrista, när han mottager denna skrivelse: »Inled oss icke i frestelse», ty det är verkligt en frestelse, som man här lägger ut för Kungl. Maj:t i och med aflåtandet af en dylik skrivelse.

Då jag är alldeles öfvertygad om, att ifrågavarande förslag, i fall det nu skulle föranleda till en verkligt effektiv åtgärd, skulle fördyra en nödvändighetsartikel, så kan jag, herr talman, icke vara med om detsamma, särskildt som jag är förvissad om, att därigenom samtidigt vår export af ägg skulle minska. Härtill kommer det sista af mig anförda skälet rörande våra handelsförbindelser med Ryssland, som för mig talar ett ganska kraftigt språk om nödvändigheten att förkasta det föreliggande förslaget, på hvilket jag därför, herr talman, ber att få yrka afslag.

Herr Nilsson i Skärhus: Herr talman! Jag skall endast be att få yrka bifall till utskottets förslag. Utskottet har anført så talande skäl för antagandet af motionen, att det icke kan föreligga något tvifvel om, att en skrivelse i ämnet bör aflåtas till Kungl. Maj:t. Och jag är öfvertygad om, att, ifall så sker, Kungl. Maj:t skall utreda saken på ett sätt, som länder hela landet till fromma.

Jag skall, herr talman, icke uppehålla kammarens tid med att göra ett vidlyftigare inlägg i frågan, utan inskränker mig, som sagdt, till att yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Thyren: Herr talman, mina herrar! Då jag tillhör det utskott, som haft denna fråga under behandling, och har haft i uppdrag att formulera utskottets utlåtande, anhåller jag att med helt få ord få förklara utskottets ståndpunkt.

Frågan har för utskottet helt naturligt uppdelat sig i två — och äfven den föregående ärade talaren delade den ju i själfva verket i tvenne — nämligen först denna: är det att antaga, att en bestämmelse om dylik stämpling i afsevärd mån kommer att fördyra de utländska äggen, det vill med andra ord säga: kan denna stämpling anses medföra någon större kostnad? Och den andra frågan är: om icke så är förhållandet, d. v. s. om stämplingen icke kommer att pålägga äggen någon större kostnad, kommer den då att verka förmånligt eller oförmånligt i det hela?

Vi ha — det tror jag mig kunna säga utan att därvid bryta mot utskottssekretessen — haft ganska klart för oss, att svaret på den sista frågan vore synnerligen enkelt: om vi blott kunde känna oss öfvertygade om, att kostnadsfrågan här icke blir betydande, så skulle den föreslagna åtgärden vara synnerligen förmånlig, framför allt därför att den verkar i en riktning, som man i alla möjliga afseenden inom affärlifvet borde försöka genom lagstiftningen understödja, nämligen att skilja den goda varan från den dåliga

*Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.
Forts.*

Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.

(Forts.)

eller — för att uttrycka det försiktigare — sätta köparen i tillfälle att veta hvad för vara han får, ett syfte, som synes mig aldrig kunna tillräckligt understödjas af lagstiftningen. Hvad däremot beträffar den första frågan, ha vi naturligtvis måst ställa oss tveksamma, så mycket mer, som veterligen ingen af oss suttit inne med köpmannaerfarenhet. Därför ha vi också varit så modesta, att vi i vår hemställan intagit det förbehållet, att, därest Kungl. Maj:t skulle — mot vår förmodan visserligen — finna, att åtgärden skulle försvara importen af ägg, skulle det icke bli något resultat af framställningen. Men då vi i alla fall måst försöka bilda oss en mening i denna afgörande punkt, huruvida kostnaden skulle blifva så afsevärdt stor eller icke, så ha vi dock icke saknat hvarje hållpunkt för sakens bedömande, ehuru vi icke varit köpmän. Vi ha till exempel från Skåne fått upplysning om hvad stämpling af ägg där kostar. Vi ha fått det besked, att en ingalunda särskildt yrkeskicklig arbetare eller arbeterska utan någon svårighet kan medhinna stämpling af 10,000 ägg om dagen. Denna uppgift har jag sett upprepade gånger i tidningsartiklar ganska kategoriskt förklaras vara orimlig. Men jag skall be att inför herrarna få göra en ganska enkel division, som torde visa, att uppgiften i alla fall icke är så uppenbart orimlig. 8 timmar motsvara 480 minuter. Dividera vi 480 i 10,000, så få vi omkring 21 som kvot. Det blir sålunda cirka 21 ägg, som skulle komma att stämplas i minuten, om man räknar med en 8 timmars arbetsdag. Det blir ungefär 3 sekunder för hvarje ägg. Och jag tror, att påtryckandet af en kautschukstämpel på äggen, om de därvid flyttas från ett sågspånsunderlag till ett annat, icke behöfver taga väsentligen större tid än 3 sekunder för hvarje ägg. Naturligtvis kommer härtill äfven en del andra utgifter, såsom ersättning till de personer, som skola ombesörja äggens ompackning m. m. Men det blir ju en sak för sig.

Nu invänder man, att den ryska exporten ställer sig så, att exportörerna taga sina ägg från många särskilda håll, såsom från Ukraine med flera orter, och sålunda få ägg i smärre partier från en mängd små producenter samt att därför stämplingen icke skulle kunna ske förr än i Riga eller Petersburg hos exportörerna. Jag tror icke, att man kan tänka sig, att saken kommer att ställa sig på detta sätt, utan jag föreställer mig, att exportörerna skola vända sig till vissa större producenter eller depåer, som samla upp de små producenternas ägg, och att exportörerna från dessa depåer skola beställa så och så många 100,000-tals ägg per vecka, *stämplade* i och för export till Sverige. Och jag föreställer mig, att det för en någorlunda van affärsman icke skall möta den ringaste svårighet att på ett ungefär beräkna, huru pass stor kvantitet af sådana stämplade ägg han behöfver beställa af sina storproducenter. Skulle han räkna fel, gör icke detta så mycket, ty icke förlora äggen i värde genom att på detta sätt stämplas, om det skulle blifva några öfver, som icke gå till Sverige.

Jag tror därför — för så vidt det nu är möjligt för en person, som icke sitter inne med köpmannaerfarenhet, att i denna fråga

bilda sig en mening — att man måste säga, att sannolikheten talar alldeles bestämdt för, att denna kostnad utaf i Ryssland eller Ungern eller hvar det nu må vara verkställd stämpling af ägg icke kan bli annat än af mycket ringa betydelse. Under sådana förhållanden har utskottet ansett sig fullkomligt berättigadt att gå så långt som att hemställa till Kungl. Maj:t om en utredning, då nämligen det förbehåll dock gjorts, att, om mot förmodan det skulle visa sig, att vi misstagit oss i kostnadsfrågan eller att åtgärden eljest skulle försvåra importen, det hela då förfaller. Det är denna punkt, som jag för min del uppfattat såsom afgörande, och jag bestyrkes i denna uppfattning af hvad den föregående talaren anförde, då detta också gick ut på att kostnadsfrågan var väsentligen afgörande. Skulle det visa sig att kostnadsfrågan är minimal och icke spelar någon roll, antar jag, att vi alla kunna vara ense om att den föreslagna åtgärden skulle innebära en fördel. Ty, såsom jag redan anför, erfarenheten visar, att man mer än väl behöfver ordna det så, att man i fattigkvarterens butiker och i allmänhet i de små förhållandena, i den minsta detaljhandel, så mycket som möjligt kan skilja ondt från godt, bättre vara ifrån sämre vara. Nog är detta ett mål, som vi böra med alla lämpliga medel söka eftersträfvå, och nog är det mera än en tom fras, att den fattigare befolkningen får köpa varorna ganska dyrt. Jag betviflar icke att man i större butiker i hufvudstaden och andra större städer bestämdt skiljer såväl mellan goda ägg och dåliga ägg som ock mellan olika varor i allmänhet, allt efter deras kvalitet. Men att det icke går så till i den minsta detaljhandeln i fattigkvarteren, det kan svårigen betviflas af någon som något känner till världen och förhållandena.

Därför tror jag, att ifrågavarande åtgärd vore ett mycket nyttigt steg och ett riktigt steg såsom inledning till en blifvande varulagstiftning på flere områden, om blott nyssnämnda ekonomiska skäl icke ligger i vägen. Och som jag är öfvertygad om att kostnadsfrågan icke innebär så uppenbara svårigheter, att vi därför böra låta oss afskräckas ifrån att begära en utredning af Kungl. Maj:t, anhåller jag, herr talman, att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Friherre Bonde: Herr talman, mina herrar! Den siste ärade talaren har fört frågan in på den högre matematikens område, och det förvånar mig icke, att numera, sedan proportionalismen blifvit antagen af Riksdagen, matematiken fått intaga en viktig plats inom den juridiska fakulteten.

Han har nämligen särskildt velat bringa i bevis att den nu föreslagna åtgärden icke skulle vara förenad med några särskildt stora kostnader. Jag lyckades icke riktigt följa med hans kalkyler men vill gärna medgifva, att han i viss mån kan hafva rätt härutinnan; men att den föreslagna åtgärden dock skulle medföra vissa kostnader är alldeles gifvet, och detta har verkligen bestämt min ställning till denna fråga, åt hvilken jag, det måste jag erkänna, icke har ägnat någon vidare uppmärksamhet förrän denna nu, till följd af hvad som här yttrats, blifvit riktad på densamma.

Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.
(Forts.)

Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.
(Forts.)

Frågan om införande af tull på ägg har, som vi väl minnas, flera gånger förekommit i denna kammare, och äfven föranlett många både allvarliga och äfven nöjsamma diskussioner. Men denna tull har alltid här blifvit afvisad. Jag kan verkligen icke fatta annat än att motionärens syfte är att nu få skydd för de inhemska äggen på ett *annat* sätt än genom att begagna den så många gånger afvisade tullvägen. Det kan väl ej förnekas att hvad man här åsyftar är, att genom denna stämpling få importen af utländska ägg försvårad, och därigenom samtidigt priset på de inhemska äggen höjdt. Visserligen har här af den siste ärade talaren framhållits, att priset antagligen icke komme att stiga, men jag har svårt att tänka mig, att det uteslutande är af människokärlek, som äggproducenterna kommit med denna begäran om en åtgärd, som måste betraktas såsom ett skydd för äggproduktionen. Då blir frågan: behöfver vår äggproduktion detta skydd? Jag vågar därpå svara ett bestämdt nej, då det nämligen visat sig, att, trots att äggproduktionen hittills icke erhållit något skydd, densamma ändock har kunnat drifvas till den punkt dit den nu nått.

Detta utgör ett ytterligare bevis på hvad jag många gånger förfäktat, nämligen att en näring, just därför att den icke besvärats med något så kalladt skydd, kan utveckla sig, och det är ovedersägligt, att vår äggproduktion tagit ett ofantligt uppsving — det kan med statistiska siffror visas, hur vår äggproduktion och den därmed följande äggexporten tagit rent af häpnadsväckande dimensioner under sista tiden. Det synes mig alltså tydligt att det icke är behöfligt att något skydd lämnas denna näringsgren.

Nu vill man påstå att det ej är fråga om något annat skydd än mot en förfalskad vara. Den förste ärade talaren erinrade om huru det visat sig fördelaktigt för vår smörexport, att vi få exportera vårt goda smör och importera sämre smör för eget behof. Ja, däruti har han rätt, men den jämförelsen haltar dock litet, när det är fråga om ägg. Ty det kan invändas, att vi exportera våra färska ägg och få nöja oss med att äta de ruttna, som vi importera ifrån Ryssland. Ty det är åldern på äggen som utgör den egentliga skillnaden i kvaliteten. Detsamma som vi säga om de ryska äggen, eller att de hunnit bli för gamla och dåliga, när de användas här, detsamma kan troligen ofta med fog sägas i andra länder, dit vi exportera vår utmärkta vara, eller att våra ägg äro för gamla, när de komma dit. Vi få därför vänta oss att liknande stämpling också blifver bestämd för våra svenska ägg, när de skola exporteras till andra länder. Ty repressalier äro på intet område vanligare än inom handelsområdet. Vidtager en stat en åtgärd mot andra stater, så vidtaga andra länder äfven alltid samma åtgärd å sin sida, äfven om de ej äro de, som direkt drabbas af densamma. Jag tror därför, att vår svenska nu uppblomstrande äggexport, kan blifva lidande ifall det fordras att våra ägg, när de exporteras till andra länder, skola åsättas en dylik stämpel.

Jag har nu vidrört denna frågas hufvudsakliga eller praktiska sida — den enda, som hittills blifvit berörd — och jag är, som

däraf framgår, öfvertygad om att den föreslagna åtgärden skall komma att fördyra äggen.

I sammanhang härmed har det talats om behovet af en förbättring af vår handelslagstiftning i allmänhet, särskildt vår lagstiftning mot förfalskade födoämnen, för att kunna förebygga att icke en sämre vara såldes och utgäfves för en bättre. Om äfven en utveckling af vår lagstiftning i detta afseende kan vara i viss mån behöflig, tror jag, att man skall vara ganska försiktig, när man börjar vidtaga dylika åtgärder. Man måste nämligen alltid tänka sig hvad konsekvenserna kunna blifva.

I fall stämpling på detta sätt äfven blifver på andra områden införd, kan det lätt blifva en maskerad ytterligare skärpning af den i Sverige rådande skyddslagstiftningen.

Emellertid är det verkligen ej den ekonomiska sidan af denna fråga, som mest tilldragit sig min uppmärksamhet. Hvad jag nu egentligen vid genomläsningen af utskottets betänkande kommit att fästa mig vid, det är utskottets kläm. Den förste talaren gaf visserligen densamma det ampla lofordet, att den var synnerligen försiktigt affattad. Jag vill icke instämma däruti. Jag anser densamma vara synnerligen oförsiktigt affattad, och det förvånar mig verkligen, att det tillfälliga utskottet enhälligt gått med på en sådan kläm, och att utskottets ordförande utan vidare kunnat underteckna densamma. Jag tycker att utskottet härvidlag alltför mycket bryter mot Andra Kammarens gamla, af Hedin så ifrigt förfäktade traditioner, nämligen att icke alltför mycket vidga området för Konungens ekonomiska lagstiftningsrätt.

Den siste ärade talaren framhöll, att vi här blott begära en utredning, och sedan beror det på hvad vi få för svar på denna framställning. Men olyckan är, att vi icke begärt något svar. Utskottet har helt enkelt föreslagit, att Kungl. Maj:t skall försöka att utreda, huruvida en dylik åtgärd verkligen kan fördyra äggen eller i »afsevärd grad» försvåra handeln med dem. Men, i enlighet med ordalydelsen i utskottets kläm, behöfver Kungl. Maj:t aldrig tala om för Riksdagen, till hvilket resultat Kungl. Maj:t kommit, utan sedan handla efter egen subjektiv uppfattning, och det beror utslutande på hvad Kungl. Maj:t anser vara afsevärdt eller icke afsevärdt. Det, som mången i denna kammare, och det, som äfven konsumenterna kunna anse vara af afsevärd betydelse, anser kanske Kungl. Maj:t icke vara så afsevärdt. Utskottet öfverlämnar alltså utan vidare åt Kungl. Maj:t att utan Riksdagens hörande vidtaga de åtgärder, som Kungl. Maj:t anser utredningen föranleda. Man skulle således gifva Kungl. Maj:t oinskränkt beslutanderätt eller med andra ord öfverlämna stämplingen till Kungl. Maj:t. Det kan ju emellertid synas högst betänkligt att på detta sätt öfverlämna någon slags rätt till stämpling åt Kungl. Maj:t, då ju stämplingar i allmänhet böra vara Riksdagen och i synnerhet Andra Kammaren förbehållna.

Jag tror verkligen, att huru liten frågan än är, man måste se den uti dess rätta synvidd, och besinna, att om Andra Kammaren skulle godkänna en kläm, affattad såsom denna, har man öppnat

*Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.
(Forts.)*

Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.
(Forts.)

vägen för en kanske rätt betydande utvidgning af Kungl. Maj:ts ekonomiska lagstiftningsrätt. Kungl. Maj:t kan ju visserligen anses äga att vidtaga förändringar i näringslagstiftningen. Men man måste se till, att dessa förändringar ej komma att tangera den rätt, som Riksdagen måste förbehålla sig. Är det så, som jag uppfattat frågan, nämligen att här afses att åstadkomma ett skydd för äggproduktionen, då har man, genom att godkänna utskottets kläm, onekligen gifvit Kungl. Maj:t liksom rättighet att på en bakväg införa en skyddstull mot äggimporten, och att så är meningen har en talare i Första Kammaren öppet tillstått. Bestämmelserna rörande denna äggstämpling kunna onekligen göras så pass invecklade, att den verkligen blir mycket dyr, ehuru Kungl. Maj:t icke anser den vara så afsevärd, ja den kan komma rent af att verka såsom importförbud.

Då jag således finner införande af ett skydd för vår äggproduktion vara öfverflödigt, då jag vidare anser ett fördyrande af en nödvändighetsvara i allmänhet olämpligt, och då jag, sist men främst utaf allt, anser, att utskottet genom affattningen af sin kläm har på ett betänkligt sätt sökt, i strid mot Andra Kammarens förutvarande traditioner, åt Kungl. Maj:t inrymma en rätt, som annars Andra Kammaren icke gärna skulle vilja gifva Kungl. Maj:t — då så är, anser jag, herr talman, att Andra Kammaren för sin del icke bör kunna göra annat än afslå det förevarande utskottsbetänkandet.

Herr Thyren: Herr talman, mina herrar! Det är hufvudsakligen ett yttrande i den sista ärade talarens anförande, som uppkallat mig, nämligen hans antydning att det skulle vara hänsyn till producenternas intressen, som hade bestämt utskottets ställning. Det tror jag mig kunna alldeles bestämt säga, att detta är på sin högsta höjd en *half* sanning, för att åter ingå på den »högre matematiken», såsom den siste talaren uttryckte sig. Förhållandet är nämligen att vi inom utskottet haft den bestämda öfvertygelsen, att den *stora* produktionen, hvars pris för närvarande, i allt väsentligt åtminstone, torde bestämmas af noteringen på speciellt den engelska marknaden, ingenting — eller så godt som alls ingenting — har att vinna på den föreslagna åtgärden; men att däremot den *lilla* produktionen, sådan som den torde förekomma i många delar af vårt land, och som icke röner något så synnerligen starkt inflytande af priset på världsmarknaden, utan är beroende på hvad i den närmaste byn, köpingen eller staden betalas för ägg — att denna lilla produktion, säger jag, skulle få fördel af äggstämplingen, *det* hade vi klart för oss. Och det torde för öfrigt vara alldeles naturligt, att så skall vara. Om vi jämföra förhållandet mellan smör och margarin, och man tänker sig upphäfvandet af de nuvarande bestämmelserna för margarin, skulle otvifvelaktigt resultatet blifva, att det skulle ske en förblandning af dessa två varor i detaljhandeln, så att den förutvarande efterfrågan på smör skulle delvis täckas med margarin, och följaktligen smöret komma att något sjunka i pris, liksom också margarin genom denna sammanblandning skulle komma att stiga i pris, då den delvis komme att säljas såsom smör. Ginge man

därefter tillbaka till nuvarande lagstiftning, skulle båda varornas åtskilnad i pris blifva så, som den nu är. På samma sätt torde det förhålla sig med ägg. Den lilla produktionen torde hafva utsikt att få sin vara, de verkligt inhemska äggen, mera betalta efter deras verkliga värde, då man är säker om att efterfrågan efter inhemska svenska ägg icke kan delvis täckas med utländska ägg, som man gifver ut för att vara svenska. Så har utskottet resonerat. Alltså, den produktion, hvars pris bestämmes af den utländska marknaden, det vill säga den stora produktionen, den är oberoende af denna åtgärd — i det hela taget — men den lilla produktionen, som icke bestämmes af den utländska marknads pris, har fördel af åtgärden. Är detta nu något utan vidare så fördömligt, att småproduktionen får denna fördel? Kan detta utan vidare klandras såsom protektionism? Det tror jag icke. Protektionismen kan vara utaf två slag. Den kan bestå antingen däruti, att man håller priset uppe genom att *hindra* köparen att få en lika god vara billigare, eller också däruti, att man håller priset uppe genom att *rädda* köparen från att få en sämre vara i stället för en bättre. Om detta sistnämnda kallas för protektionism, så är jag för min del protektionist, åtminstone i princip. Jag kan icke finna annat, än att det skulle vara ett utslag af språkets makt öfver tanken, ifall man blott därför, att det i den meningen vore protektionism, skulle sätta sig emot saken.

Jag kommer tillbaka till hvad jag förut sagt, nämligen att för mig framställer sig saken så, att kostnadspunkten är den enda praktiska punkten, och den är den enda, som vi öfverlämna åt Kungl. Maj:t. I hvad mån detta, att lägga saken, efter den öppning den nu fått i Riksdagen, uti Kungl. Maj:ts hand, strider mot Andra Kammarrens *traditioner*, kan jag så mycket mindre yttra mig om, gentemot den föregående ärade talaren, som min erfarenhet i detta fall, jämförd med hans, är lika med *noll*, — för att ännu en gång tala »högre matematik». Detta kan icke alls falla mig in. Men jag hemställer till herrarna: om det nu också så skulle vara, att det skulle i någon mån afvika från kammarens *traditioner*, så är detta väl dock en så pass liten fråga, af så ringa vidd i alla fall, att vi väl skulle kunna våga lita på att Kungl. Maj:t icke missbrukar detta förtroende, såsom nära nog den föregående ärade talaren antydde, i det han befarade, att, när Kungl. Maj:t en gång fått fria händer, man icke kunde veta, huru långt Kungl. Maj:t kunde gå. Jag tror, att frågan är nästan väl liten för att man skulle kunna beträffande densamma anställa en sådan här statsrättslig betraktelse. Trots allt kan jag därför, herr talman, icke annat än vidhålla mitt föregående yrkande.

Herr Palme: Herr talman! I likhet med den föregående talaren tror äfven jag, att den föreliggande frågan är skäligen liten. Men den kan draga många och stora konsekvenser i sitt följ. Därför var det nog också med full rätt, som den näst föregående talaren, friherre

Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.
(Forts.)

Ang. särskild stämpling å importerade ägg. Bonden, varnade för att lämna denna fråga helt och hållet i Kungl. Maj:ts hand.

ägg.
Forts.

Jag begärde ordet egentligen för att vända mig mot herr Thyrens delande af producenterna i två olika slag, nämligen de stora producenterna och de små producenterna, därvid menande, att de förras äggpris skulle rätta sig uteslutande efter världsmarknaden, särskildt den engelska marknaden, medan åter småproducenterna skulle endast få rätta sitt pris efter förhållandena i sin trakt. Det förhåller sig emellertid icke på det viset. Utvecklingen går åt ett helt annat håll. Den går därhän, att medan de stora producenterna hafva direkt med de stora exportfirmorna att göra, så bildas det allt mer och mer små äggexportföreningar på landsbygden, till hvilka föreningar just småbrukarna och sådana, som endast kunna leverera ett mycket litet antal ägg, lämna sina ägg. Så har det, i den allra största utsträckning, gått till i Danmark. Och vi äro på väg i vårt land att slå in på samma utveckling, hvadan priset på den engelska marknaden jämväl kommer att blifva eller är bestämmande för de små producenterna. Det blir således ingen skillnad. Och man kan icke dela upp denna fråga till att vara någonting till förmån eller nackdel för småbrukarna eller därmed jämförliga äggproducenter.

Det lider för öfrigt icke något tvifvel — det är alldeles tydligt och klart — att priset ovillkorligen måste stiga, om man fordrar en äggstämpling. För det första är jag alldeles ense med den förste talaren, herr Karlsson, däruti att vi aldrig kunna tänka på att fordra en dylik äggstämpling af de ryska exportfirmorna. Det gå de icke in på. De kunna ej göra det, helt enkelt. Det blir i stället här, som de förpackade äggen skulle komma att undergå äggstämpling. Därigenom åstadkommes — det är tydligt och klart — en väsentlig förhöjning i äggprisen. Detta kommer i sin ordning att minska importen af ägg. Men ägg är en nödvändighetsvara, och det behöfves en viss kvantitet däraf i vårt land. Följden återigen af att importen af utländska ägg af sekunda slag minskas blir gifvetvis den, att vår egen export kommer att minskas. Våra egna för export förut afsedda ägg komma att konsumeras inom landet. Men i samma ögonblick kommer den engelska marknaden, som vi nu genom energiskt arbete och efter årslånga sträfvanden lyckats förvärfva åt oss, att upphöra, och när vi en gång i en aflägsen framtid kunna hafva kommit därhän, att vi hafva ett öfverskott af ägg att exportera, är kanske den engelska marknaden upptagen af andra exportörer, och då stå vi där.

Ur hvilken synpunkt jag än ser denna sak — och jag ser den äfven i samband med de lyckligt inledda handelsförbindelserna med Ryssland, i hvilka denna export spelar en så stor roll — måste jag, herr talman, komma till det slut, att jag röstar mot utskottets förslag, och anhåller jag därför att få yrka afslag å detsamma.

Friherre Bonden: Herr talman, mina herrar! Det kan ju förefalla tämligen eget, att en så obetydlig fråga som denna skall kunna uppblå-

sas till en konstitutionell fråga, och ändå mera egendomligt förefaller det mig, att, såsom herr Thyren nyss framhållit, den skulle rent af användas för att gifva regeringen ett förtroendevotum. Jag har visserligen inga principiella betänkligheter emot att gifva regeringen ett förtroendevotum, men jag tycker, att det icke vore lämpligt att göra det just i dessa dagar, då 46 § i riksdagsordningen hänger såsom ett Damoklessvärd öfver kammaren. Innan denna fråga afgjorts, och regeringens ställning härutinnan blifvit klargjord, torde det vara försiktigast att icke låta tuppen värpa ens detta lilla ägg åt vår regering. Jag anser emellertid, utan att vilja göra frågan alltför betydelsefull, det vara olämpligt att antaga en utskottskläm, som verkligen fränsäger Riksdagen beslutanderätt i en låt vara så obetydlig fråga som om stämpling af ägg.

*Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.
(Forts.)*

Hvarför jag egentligen ännu en gång begärde ordet var med anledning af herr Thyrens yttrande om stora och små äggproducenter. Den saken har herr Palme redan delvis klargjort, men jag vill ytterligare betona, att det hos oss egentligen icke finnes några stora äggproducenter, om också från ett eller annat hönseri ägg exporteras i någon afsevärdare mängd till England. Men detta förekommer icke i någon större skala, utan äggproduktionen är just en industri, som lämpar sig för de små, och det är hufvudsakligen de mindre jordbrukarnas ägg — eller de, som ntskottet, med ett litet föraktligt tillagdt »s. k.», behogat benämna bondägg — som i vårt land produceras och förekomma i marknaden och hopsamlade af äggföreningar blifva föremål för export. Men oaktadt så är förhållandet, synes det mig oberättigadt att nu vilja anslå den ömma tonen och tala om att man skall bereda skydd åt de små och skaffa dem större inkomst. Ja, om det vore fråga om att gifva de små i samhället en compensation för andra skyddstullar, skulle jag vara med därom. Men jag tror, att så ingalunda är förhållandet, utan att denna maskerade nya skyddstull på ett nödvändigt lifsmedel skulle vara mycket orättvis och synnerligen olämplig, och därför vidhåller jag mitt yrkande.

Herr Crafoord: I denna fråga angående stämpling af ägg instämmer jag med herr Thyren däri, att kostnaderna nog icke blifva så stora utan kunna något nedbringas, så att de icke i vidare mån betunga varan. Men denna stämpling skall kontrolleras af tullverket, och denna kontroll för mig osökt in på en annan fråga, nämligen frågan om tegelstenstullen. Det ligger nära till hands att se, huru den verkat. Det skulle vara allenast med en obetydlighet, som teglet skulle fördyras genom denna tull. Men kostnaden för att få teglet tullbehandladt har blifvit ganska afsevärd. Det fördröjer och försinkar sjöfarten och gör denna vara onödigt dyr. För min del tror jag, att denna kontroll af äggstämpling icke kommer att blifva vidare bekväm för vare sig den trafikerande allmänheten eller tulltjänstemännen, utan ofta kan blifva anledning till ganska obehagliga konsekvenser.

För öfrigt har det varit ett önskemål sedan länge att få ett

Ang. särskild
stämpling å
importerade
ägg.

(Forts.)

billigt foder för hönsen för att därigenom utveckla vår inhemska äggproduktion. Detta hafva vi ock fått genom det vid förra årets riksdag fattade beslutet att sänka majstullen. Men man bör väl se något, huru detta beslut kommer att verka på den inhemska äggproduktionen, och denna tull kan kanske sänkas ännu något mera.

Jag tror för min del, att vi göra klokast i att afslå denna motion, och instämmer därför med friherre Bonde.

Herr Thyré: I anledning af herr Crafoords yttrande ber jag blott att få påpeka, något som ju för öfrigt bör vara själfklart, att äfven under nu rådande förhållanden och utan några stämplingsbestämmelser tullverket ovillkorligen måste garantera sig, att icke de lådor med ägg, hvilka inkomma från utlandet, på botten innehålla siden, knypplade spetsar eller annat dylikt. Det förhåller sig icke så för närvarande, att man skulle utan vidare kunna behandla dessa lådor såsom innehållande alltigenom känt gods. De måste undersökas redan för närvarande, och någon undersökning utöfver den, som nu är nödvändig, tror jag icke behöfver förekomma.

Herr Karlsson i Göteborg: Med anledning af herr Thyréns sista yttrande ber jag att få påpeka, att det blir en mycket stor skillnad mellan den slags kontroll, som han omnämnde, och det arbete, som skulle förorsakas genom stämpling af ägg. Kontrollen, huruvida det förekommer andra varor i ägglådor, tillgår väl så, att man öppnar en och annan låda; men icke behöfver man packa om lådorna. Därför blir det ett helt annat förhållande, ifall nu äggstämpling skulle införas.

Eftersom jag nu fått ordet ber jag att få säga en sak, som jag glömde förra gången jag hade ordet. Det förefaller mig, som om utskottet anvisat den bästa väg för huru man skall gå till väga för att skydda den svenska äggexporten, då utskottet på sidan 4 i utlåtandet säger:

»Det lider knappast något tvifvel, att ändamålet med motionen på det allra bästa sätt skulle uppnås, därest de *inhemska* äggens stämpling med varumärke och datum blefve fullkomligt genomförd och de därvid använda varumärkena inregistrerade.»

Detta är den väg, vi böra följa. Då hafva vi skiljemärke mellan våra inländska ägg och de utländska. Det kan sägas, att det icke går att få detta genomfördt på en gång, och detta är ju visserligen sant. Men det föreligger väl icke någon fara, då såväl motionären som utskottet framhåller — och detta med siffror — hurusom exporten af ägg har ökats, men importen minskats. Det föreligger således icke någon fara härvidlag, och jag ber att få vidhålla mitt yrkande på afslag.

Herr Thyré: Med anledning af den siste ärade talarens yttrande ber jag att få säga, att jag så mycket mera instämmer i det af honom citerade uttalandet, som jag själf skrifvit detta. Jag är fullt säker

på att den riktiga vägen i det stora hela är att vänja de inhemska producenterna vid dylika stämplingar, äfven med datumstämplor. Men jag hemställer till herrarna, om vi rent praktiskt sedt kunna vara säkra på att dessa småproducenter, torpare, handtverkare och arbetare, som sitta ute i en liten stuga på landsbygden och hafva höns, komma att skaffa sig dylika kautschuksstämplor. Och på hvad sätt skall man kunna göra påtryckning i den riktningen? Att de stora producenterna komma att stämpla är så mycket säkrare, som man i Skåne redan allmänt använder detta förfaringssätt. Men det är dessa småproducenter, som jag tänker på; jag tror icke att man kan invagga sig i den förhoppningen, att begagnandet af stämplor skulle af sig själf inom den närmaste framtiden vinna fäste hos dem, och följaktligen är det just med hänsyn till småfolkets intresse, som utskottet tagit sin position i denna fråga.

Ang. särskild stämpling å importerade ägg.
(Forts.)

Härmed var öfverläggningsn slutad. I enlighet med de där- under framställda yrkandena gaf herr talmannen propositioner först på bifall till Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts ifrågavarande hemställan och vidare på afslag å såväl berörda hemställan som den i ämnet väckta motionen, och fann herr talmannen den förstnämnda propositionen vara med öfvervägande ja godkänd. Som votering likväl begärdes, blef nu uppsatt, justerad och anslagen följande omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren bifaller kammarens andra tillfälliga utskotts hemställan i utskottets förevarande utlåtande n:o 1, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren afslagit såväl utskottets berörda hemställan som den i ämnet väckta motionen.

Voteringen utvisade 89 ja, men 97 nej; och hade kammaren alltså afslagit utskottets hemställan och den i ämnet väckta motionen.

Sedan Andra Kammaren sålunda fattat beslut i anledning af dess andra tillfälliga utskotts hemställan i ämnet, fann kammaren den genom Första Kammarens protokollsutdrag gjorda delgifningen icke föranleda vidare åtgärd.

§ 12.

Vidare föredrogos statsutskottets utlåtanden:

n:o 35, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel för år 1909 för fortsatt utveckling af statens telefonväsende;

n:o 36, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag dels för undersökning rörande inrättande af farled mellan sjöarna Uddjaure och Storafvan, dels ock för upprensning af det så kallade Väckholmssundet; och

n:o 37, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om uppflyttning af Olskrokens järnvägsstation till högre klass.

Hvad utskottet i dessa utlåtanden hemställt bifölls af kammaren.

§ 13.

Vid föredragning härupå af Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 2, i anledning af motion angående utredning rörande skogsarbetarnes ställning och lefnadsförhållanden i Norrland m. m., biföll kammaren hvad utskottet hemställt.

Jämlikt 63 § riksdagsordningen skulle detta beslut genom utdrag af protokollet delgifvas Första Kammaren.

§ 14.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

n:o 38, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till anläggning af ledningar för distribuering af elektrisk energi från Trollhättan; och

n:o 39, i anledning af väckt motion om anslag till utgifvande af en uppslagsbok öfver 1909 års lagtima Riksdags verksamhet; bankoutskottets memorial:

n:o 3, angående afskrifning af osäkra fordringar vid riksbankens afdelningskontor i Göteborg, Luleå, Vänersborg och Växjö; och

n:o 4, angående öfverförande till riksbankens reservfond af vissa till framtida disposition afsatta medel; samt

lagutskottets utlåtanden:

n:o 16, i anledning af väckt motion om ändring af 5 kap. 3 § strafflagen samt 4 § i lagen angående verkställighet af domstols förordnande om tvångsuppfostran den 27 juni 1902;

n:o 17, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående villkorlig doms användande utan inskränkning beträffande fylleri eller därmed sammanhängande förseelser; och

n:o 18, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående sådan ändring af inteckningsförordningen, att aftal om rätt till elektrisk ström från fastighet med vattenfall må kunna i fastigheten intecknas.

§ 15.

Justerades protokollsutdrag.

§ 16.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Schotte</i>	under 2 dagar fr. o. m. den 5 mars,			
» <i>Wallis</i>	» 8 »	»	» 6 »	
» <i>Sjöberg</i>	» 7 »	»	» 6 »	
» <i>Starbäck</i>	» 4 »	»	» 6 »	

Härefter Åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,15 e. m.

In fidem

Per Cronwall.